

1er Capítol

Matilde Asensi
La sala d'ambre

 Planeta

Capítol 1

Mentre al bell mig de l'abarrota plaça del Mercado Chico un clergue de la Inquisició llençava llibres heretges a la foguera, dos carrers més amunt jo lluitava desesperadament per treure del garatge el meu flamant BMW 525 TDS, de color granat metal·litzat, en un dur enfrontament amb la riuada de tocatardans que es dirigien cap a la festa medieval organitzada per l'ajuntament. Per a desgràcia meva, des de feia uns quants dies tenien lloc, a la porta de casa meva mateix, unes sorolloses batusses de mendicants, vendes d'esclaus, tornejos de cavallers i ajusticiaments de venedores de remeis i relíquies. Desesperada, em deia que, si hagués estat una mica més llesta, m'hauria abstingut de quedar-me a Àvila aquells dies i me n'hauria anat a la finca amb Ezequiela, deixant que els meus conciutadans es divertissin com els vingués de gust. Però acabava de tornar d'un llarg viatge i necessitava amb urgència l'entorn de casa meva, la comoditat del meu llit, i una mica de... tranquil·litat? Les maleïdes festes municipals se m'estaven entravessant.

Vaig fer sonar el clàxon unes quantes vegades i vaig fer senyals amb els llums perquè la riuada humana s'apartés i em deixés sortir, però tot va ser debades. Vaig haver de reprimir un fort instint assassí en veure com un grup d'adolescents *heavy* es dedicava a picar contra el capó amb gestos obscens i riallades. En aquestes ocasions, i en d'altres de similars, sempre em juro a mi mateixa —generalment en hebreu— que és el darrer any que em quedo tancada a l'interior de les muralles a l'arbitri de la multitud.

És evident que per res del món no hauria sortit al carrer en aquelles circumstàncies si no hagués rebut la imperiosa trucada de la meva tia Juana, a qui, precisament, havia pensat visitar l'endemà per tal de donar per acabat l'afer de Sant Petersburg. Però quan Juana diu «Ara!», ni tot l'exèrcit nord-americà, amb Patton al capdavant, no s'atreviria a portar-li la contrària.

—Emporta't la jaqueta, que refresca —em va advertir Ezequiela des del saló—. I no donis records de part meva a... *aquella!* —va afegir amb menyspreu.

La vella Ezequiela treballava per a la família des que tenia dotze anys, quan la meva àvia se la va endur del llogarret de Blasconuño, al nord de la província. Havia vist créixer el meu pare i la meva tia, havia amortallat els meus avis, havia servit fidelment els meus pares i, després, quan va morir la mare, em va criar a

mi. El seu afecte i la seva lleialtat només es podien comparar amb la irreductible hostilitat que sentia per la meva tia: Ezequiela conservava un record molt viu del mal geni i el temperament agre de la jove Juana, i mai no li podria perdonar determinats greuges que, anys enrere, l'havien ferit profundament.

Vaig abandonar el recinte emmurallat per l'ermita de San Martín i, més tranquil·la, vaig travessar el pont Adaja i vaig agafar la carretera de Piedrahíta. Tenia mitja hora de pacífica conducció mentre escoltava les notícies de la ràdio: el president rus, Borís Ieltsin, continuava entossudit que la Duma acceptés Txernomirdin com a primer ministre i els de la Duma, capitanejats pels comunistes, deien que no, que per res del món, i que, si Borís hi insistia, estaven disposats a començar la III Guerra Mundial; per la seva banda, el president nord-americà, Bill Clinton, davant de la imminent publicació de l'informe Lewinsky, continuava entestat a defensar l'enorme diferència entre «relacions sexuals» i «relacions inadequades». Així doncs, a causa d'aquests problemes insignificants, les borses mundials es trobaven en caiguda lliure, i el desenvolupament econòmic, en franca recessió, encara que, pel que semblava, cap conflicte no era tan important per al nostre país com el fet que Javier Clemente, el seleccionador nacional, es negués a deixar el càrrec malgrat el ridícul mundial que havíem fet a França i a Xipre.

Va aparèixer a la meva esquerra la desviació cap a Molinillos de Trave i, cinc-cents metres més enllà, al peu del vessant del Monte de la Visión, retallat per la dèbil claror de la lluna minvant, es va albirar l'enorme contorn blavós del monestir de Santa María de Miranda, el campanar del qual, en forma de llanterna de vuit cares, amenaçava el cel amb tanta virulència com el puny de la meva tia en un dels seus dies de mal humor. Mai no vaig entendre per què Juana havia decidit enterrar-se en aquell lloc després d'haver gaudit de tots els plaers de la vida. Jo devia tenir aleshores deu o onze anys i recordo les furioses baralles entre el meu pare i ella i, una vegada, ella, com a prova de la seva decisió fèrria i de la seva profunda vocació religiosa, fins i tot va arribar a tirar-li al cap al meu pare una capseta persa de bronze del segle viii que li va provocar un trau de tres centímetres al front. Després d'allò, van estar molt de temps sense parlar-se i, mentrestant, Juana va professar i es va convertir, per a sorpresa de tots, en una submissa i disciplinada redemptorista de l'Oratori, d'hàbit negre i toca blanca. No obstant això, com que tots dos germans eren bons exponents de l'esperit pràctic de la família Galdeano, es van tornar a reunir al cap d'uns quants anys, malgrat que van mantenir fins a la mort del meu pare una fredor en el tracte tan gèlida com els seus respectius orgulls.

Vaig aturar el cotxe davant del reixat del monestir i vaig esperar que una de les monges baixés corrents el pendent per obrir-me. Eren gairebé les deu del vespre i, com que la comunitat, segons la Regla, ja hauria d'estar dormint

després d'haver resat les completes, em va sorprendre veure tanta animació i tants llums a la porta de l'edifici.

Abans que pogués adonar-me'n, la germana Natalia, suada per la correguda i l'esforç d'empènyer les pesades fulles de ferro del reixat, em mirava a través de la finestreta amb els ulls brillants i un somriure als llavis que deixava al descobert les dues fileres blanques de dents. Vaig sospirar amb resignació... Natalia sempre s'oferia voluntària per obrir-me la porta per tal que la convidés a pujar al cotxe durant el curt trajecte de tornada. Algun dia, em deia jo carregada de males intencions, algun dia m'enfilaria cap al monestir a tota velocitat i l'abandonaria allà baix sense misericòrdia.

—Quin cotxe més maco que t'has comprat aquesta vegada, Ana! A veure si et dura més que els altres! —va exclamar deixant caure els seus bons noranta quilos de pes damunt del tou entapissat del meu BMW. Des que n'havia complert cinquanta, Natalia no havia fet altra cosa que augmentar escandalosament de volum.

—Per què et vas fer monja, Natalia? Sempre he dit que hauries d'haver estat l'amant d'algun xec milionari.

—Quin disbarat! —va riure encantada.

Si hi ha una cosa que em rebenta de les monges d'aquest cenobi és la seva immaculada ingenuïtat, la seva pueril impermeabilitat a totes les barbaritats que són capaços de dir-los.

Tibada com un sergent i immòbil com una estàtua, la meva tia m'esperava a l'interior de la consergeria. Juana acabava de complir cinquanta-set anys però, per aquella misteriosa capacitat de conservació de què gaudeixen les esposes de Crist, no n'aparentava gaires més de quaranta i escaig. El seu rostre cantellut i vertical, d'ulleres marcades i llavis fins, era idèntic al del meu pare i el meu, malgrat que els seus ulls blaus no tenien res a veure amb els tradicionals ulls marrons dels Galdeano i encara no se n'havia aclarit l'origen exòtic i il·legítim. Per sort, l'encarcarament de Juana només era un posat i, tan aviat com em va tenir a l'abast, el gest se li va endolcir i em va estrènyer en una llarga abraçada sota l'ensucrada mirada de les germanes que l'envoltaven i l'enorme somriure blanc de Natalia.

—Com ha anat per Sant Petersburg? —em va preguntar quan finalment em va deixar anar—. Estàs més prima...

—No hi ha gaire menjar, a Rússia —vaig remugar, recordant les minses quantitats de col, sèmola de blat i remolatxa que m'havia empassat durant una setmana.

—Ai, Senyor...! Pregarem per aquella pobra gent.

—Perfecte, així els caurà el pa del cel! Encara que els aniria millor si els plogués vodka, perquè ja s'acosta el rigor de l'hivern.

—Ana María!

Des del meu ateisme recalcitrant, el poder de l'oració —en el qual tant confiava la meva tia— constituïa un misteri. Per què no feien alguna cosa més pràctica, alguna cosa que realment servís per a alguna cosa?

—I Ezequiela? —em va preguntar Juana en aquell moment, canviant de tema—. Com està?

—Bé, bé, està molt bé. L'he deixada al saló, mirant la tele.

—Dóna-li records de part meva.

—Tia, si us plau...! —vaig protestar—. Ja saps que no vol saber res de tu, o sigui que no m'obliguis a suportar un altre cop el reguitzell de greuges que guarda al cor.

—És la dona més caparruda i tossuda que...!

—Mira qui parla! —vaig exclamar, amagant un somriure, però ella em va mirar amb expressió amargada: el menyspreu d'Ezequiela li coïa com un ferro roent.

Mentre avançàvem cap a l'interior, l'una al costat de l'altra, me la vaig mirar de reüll: continuava tan guapa com sempre, amb aquella brillantor blavosa als ulls que contradeïa l'expressió adusta del seu rostre i el front eternament arrugat. En realitat era una bona persona, millor del que a ella mateixa li agradava reconèixer, i sentia una marcada debilitat per la seva neboda preferida —i única—, és a dir, jo. Malgrat tot, l'instint de supervivència em va recordar aviat que amb ella no convenia deixar-se arrossegar pels sentiments, ja que només hi havia dues raons per les quals podia haver requerit la meva presència d'aquella manera: o volia diners o volia molts diners.

El monestir i la comunitat es mantenien amb els ingressos procedents de les activitats empresarials que Juana havia posat en marxa durant els darrers anys. Per exemple, les monges més velles cosien xandalls i granotes de treball per a les fàbriques de la província, les cuineres feien dolços i delícies de santa Teresa que venien a preu d'or en una botigueta instal·lada al costat de la porta del santuari, i les més joves havien fet cursos d'enquadració i treballaven per a impremtes i per a alguns particulars rics; fins i tot hi havia una novícia que, si se li pagava per endavant amb diners comptants, dissenyava pàgines web per als organismes i les institucions de l'Església i del Patrimoni Nacional. Tot s'hi valia per a la meva tia mentre aportés diners. Tanmateix, ni amb la implantació entre les seves monges de la producció a preu fet, com a ella li hauria agradat, no hauria pogut reunir la gran quantitat de milions que necessitava per pagar les inacabables tasques de restauració que mantenien dret aquell vell monestir del segle xii.

—Què s'ha espatllat, aquesta vegada, tia? —vaig preguntar mentre travessàvem el claustre hexagonal i ens dirigíem cap a la sala capitular i l'arxiu.

—No siguis tan impacient!

Vaig somriure. A Juana li agradava mantenir els secrets.

—Abans he de passar un moment pel calabós —vaig comentar, i em vaig aturar en sec al costat d'una de les columnes dobles del claustre, agafant amb la mà la bossa que duia penjada a l'espatlla.

Va moure el cap.

—Ja m'ho pensava.

Una de les seccions més antigues del convent, aquella que durant vuit anys havia allotjat les cel·les de les monges, havia deixat de ser habitable poc després de l'arribada de Juana al cenobi. La mare superiora d'aleshores va decidir clausurar-la i traslladar les habitacions de les germanes a la part oriental, però quan la bona dona va passar a millor vida i Juana va ser elegida per substituir-la, la meua tia va tornar a obrir aquelles dependències medievals, i amb una ràpida rentada de cara (un reforç aquí, una paret allà, una emblanquinada i una capa de pintura) les va convertir en un negoci il·legal de guardamobles. Pel que jo sabia, gairebé totes les famílies d'Àvila tenien llogada alguna de les velles cel·les on, per un preu mòdic al mes (trenta euros l'habitació petita i cinquanta la gran), guardaven tota mena de trastos i mobles passats de moda. La filla d'una vella amiga de la meua tia, esposa d'un militar que sovint canviava de destinació, hi tenia tres cel·les reservades de manera permanent.

Quan jo era petita, per un lògic error de polisèmia, em pensava que les cel·les eren calabossos on tancaven les monges a la nit, i per això el meu pare va donar aquest nom a la que ell utilitzava per amagar determinats objectes que no podia conservar al magatzem de la finca ni a la rebotiga del comerç, per si la policia decidia fer-hi alguna visita inesperada.

—Has tingut algun problema amb la feina? —em va preguntar amb una inquietud maternal mentre feia girar la grossa clau de ferro al pany.

—No, cap —vaig respondre tot empenyent la porta, que grinyolava—. Tot va sortir com era previst. Com sempre.

—Lloat sia Déu.

Una bafarada d'aire ranci i viciat em va envair els narius quan em vaig introduir en aquella gran estança que, durant segles i fins a l'arribada de les redemptoristes de la congregació de l'Oratori, havia estat la cel·la de les mares abadesses bernades i que ara servia d'amagatall de la família Galdeano. Unes entranyables formes geperudes, cobertes amb llençols plens de pols i mal il·luminades per la llum procedent d'una finestreta amb reixa, em van donar una cordial benvinguda, i un càlid sentiment d'ordre, que volia dir que tot tornava a estar com havia d'estar i que jo era en el lloc correcte, em va escalfar el cor. Molts anys enrere, quan era petita, el meu pare em deixava jugar allà mentre ell i Roi (que aleshores no es deia Roi sinó Philibert, príncep Philibert de Malgaigne-Denonvilliers) treballaven durant hores ordenant i catalogant la selecció de peces

que, per algun motiu desconegut, no anaven a parar al magatzem de la finca com la resta del material que arribava en camions des de diferents punts de l'Estat espanyol (crucifixos romànics, retaules gòtics, imatges de sants i Verges, columnes d'ivori policromat, corones encastades amb pedres precioses, calzes d'or i plata, còdexs miniats, mobles, tapissos i un llarg etcètera d'antiguitats valuosíssimes).

No em calia apartar els llençols per reconèixer de memòria la major part d'aquells objectes preciosos. Molts dels que ja no hi eren, amb el temps, havien anat a parar a les cases, els castells i els palaus dels col·leccionistes d'art més rics del món, on, feliçment, ocupaven llocs de privilegi. Durant els anys seixanta i setanta, l'Estat espanyol estava molt més preocupat per l'arribada de turistes a les platges de Benidorm i Marbella que pel seu patrimoni històric i cultural, i, precisament, l'entitat que es mostrava més indiferent davant del valor secular de les seves propietats era l'Església catòlica, que, utilitzant els gitanos com a intermediaris, venia per una misèria les seves obres d'art.

Al començament, el negoci del meu pare era totalment legal. Des de sempre havia estat un enamorat de la bellesa i aquell amor el va dur a viatjar per tot el món, per comprar antiguitats i col·leccionar pintures d'artistes flamencs del segle xvii. Poc després de casar-se amb la meva mare, el patrimoni familiar (obtingut amb la construcció dels primers ferrocarrils durant el regnat d'Isabel II) es va esgotar de manera definitiva, i el pare va pensar que, com que de totes maneres s'havia de posar a treballar, i a Espanya no hi havia bons antiquaris, era una idea excel·lent establir pel seu compte un negoci tan ajustat als seus gustos.

En aquells temps l'Estat espanyol era una mina inesgotable d'obres d'art. «Tot el país està ple de joies que ningú no cuida ni valora!», cridava escandalitzat quan tornava d'algun dels seus nombrosos viatges per Galícia, Astúries, Castella, Navarra o Catalunya. Tot el que comprava als capellans i als bisbes a través dels gitanos ho venia de seguida per imports astronòmics i, no obstant això, quan els camions arribaven carregats a la finca, hi havia dotzenes d'antiquaris, marxants i col·leccionistes que esperaven àvidament poder adquirir el material al preu que fos. Un d'aquells primers col·leccionistes va ser el príncep Philibert de Malgaigne-Denonvilliers, un aristòcrata francès que vivia en un castell fortalesa situat al cor de la vall del Loira i que es va convertir en el millor amic del meu pare. Philibert de Malgaigne-Denonvilliers —o, el que és el mateix, Roi— fou qui el va introduir al Grup d'Escacs.

—Et falta gaire...? —em va preguntar Juana, de sobte, des de l'altra banda de la porta. La meva tia no entrava mai al calabós; era la seva manera particular de no saber-ne res.

Em vaig treure la bossa de cuir de l'espatlla i la vaig recolzar suaument sobre un tauler. Amb molt de compte vaig desfer els nusos que la lligaven i vaig

estirar-ne els costats fins que va quedar al descobert una icona russa bellíssima del segle xviii. Les meves mans, que l'havien subjectat i manipulat amb una precisió freda mentre la despenjaven de l'iconòstasi de la petita església ortodoxa de Sant Demetri, la van acariciar ara amb afecte i tendresa com si fos un delicat animaló acabat de néixer. Una Mare de Déu i un Nen de rostres estilitzats i hieràtics em contemplaven en silenci des de la distància dels seus més de dos-cents anys de vida. El monjo que els havia pintat ho havia fet amb uns procediments que havien romàs inalterats al llarg dels segles: pintar una icona no era, ni de bon tros, el mateix que pintar un quadre religiós a l'estil de Zurbarán o Murillo; per a un monjo ortodox, pintar una icona representava un moment sagrat de la seva vida que començava amb l'oració i el dejuni previs a la preparació de les coles i els pigments. Per tradició, tots els colors tenien una significació estricta: el blau representava la transcendència; el groc i l'or, la glòria, i el blanc, la majestat. Abans d'utilitzar el blanc, per exemple, el monjo havia de passar llargues hores d'oracions i penitències, igual que abans de començar a pintar les cares, les mans i els peus, que eren les zones més importants de la icona, les que no estaven cobertes amb vestidures i feien que la imatge fos realment sagrada. De fet, a partir del segle ix (i la imatge que jo tenia al davant no n'era una excepció) es va estendre massivament a Rússia el costum de cobrir amb un revestiment d'or o plata, anomenat *rizza*, la totalitat de l'obra, a excepció d'aquelles parts del cos que havien de quedar a l'aire.

La sobtada interrupció de la producció d'icones l'any 1921, prohibides per un edicte de Lenin, no havia fet altra cosa que despertar la voracitat dels col·leccionistes d'aquelles joies de l'art. I jo havia robat per a un d'ells aquella meravella salvada de la destrucció definitiva gràcies a la *perestroika*. El comprador, un discret multimilionari francès, havia ofert cinc-cents mil dòlars per la peça i, tenint en compte el poc risc que implicava l'operació, el Grup d'Escacs havia acceptat la feina, que, com sempre, s'havia dut a terme amb pulcritud. En aquells moments, a l'iconòstasi de la petita església de Sant Demetri, a Sant Petersburg, hi reposava tranquil·lament una rèplica perfecta i exquisida de la icona que jo tenia entre les mans, la qual cosa impediria que ningú no s'adonés del furt durant els propers cent anys. Donna, com era habitual en ella, havia dut a terme un treball de falsificació excel·lent.

—Et falta gaire, Ana María? —va tornar a preguntar la meva tia amb to impacient.

—No —vaig respondre deixant la icona en un racó, sota un llençol net, i recollint les meves coses precipitadament.

Vaig dirigir una darrera ullada a la cel·la i en vaig sortir espolsant-me la pols de les mans en els texans. Juana va tancar la porta amb clau i es va dirigir amb pressa cap al claustre.

—Anem, que encara ens queda molt per fer.

La comunitat sencera ens esperava a la porta del vell *scriptorium* que ara feia les funcions d'arxiu de documents històrics. Actualment, les monges treballaven en una zona propera a la cuina i, excepte cronistes i estudiosos autoritzats pel bisbat, ningú ja no accedia a aquelles antigues dependències si no era per netejar. La meua tia em va indicar amb un gest que entrés i amb l'altre va deixar fora les germanes, que van manifestar la seva desil·lusió amb un gemec ofegat.

—Mira allà, sobre els prestatges dels documents dels segles xiv i xv.

Vaig seguir amb la mirada la direcció que m'indicava el seu índex i vaig distingir en el teginat del sostre una enorme esquerda estellada que deixava la pedra al descobert.

—Què ha passat?

—Els corcs i la vellesa —va respondre la tia lacònicament—. Es veia venir des de feia temps. Ja t'ho vaig dir per Nadal, te'n recordes?, però no em vas fer cas.

Vaig sacsejar el cap fent que no i la vaig mirar directament als ulls.

—Per Nadal, benvolguda tia, em vas demanar diners per reparar les canalitzacions d'aigua dels jardins, i recordo que et vaig donar trenta mil euros el dia de Reis, i uns altres trenta mil al mes de juny, quan em vas advertir de l'imminent esfondrament de la paret de l'hort.

—Doncs ara en necessito una mica més. Reparar el teginat requereix una tasca de restauració delicada, sense tenir en compte el que val acabar per sempre amb els corcs.

Durant uns segons no vaig saber si posar-me a riure o deixar anar un crit.

—Escolta'm bé! —vaig protestar, encarant-me amb aquella dona insaciable—. Aquest any ja t'he donat seixanta mil euros. Em sembla que ja n'hi ha prou! L'any passat en van ser cinquanta mil, i l'anterior ja ni me'n recordo. Per què no demanes els diners a la Junta de Castella i Lleó o al teu maleït Bisbat?

—Ja els he demanat... —va respondre suaument.

—I...? —Sincerament, em sentia indignada.

—La setmana que ve vindran els pèrits del Ministeri, i, amb molta sort, podrem començar les obres d'aquí a un parell d'anys. Et recordo que a l'Estat espanyol hi ha més de quaranta mil immobles de l'Església en condicions pitjors que aquest, que està catalogat de risc moderat. Quan arribin les ajudes, tota la fusta d'aquest arxiu s'haurà convertit en serradures. El que jo et proposo és que continuïs desgravant impostos per les teves generoses aportacions al monestir, com has anat fent fins ara.

Vaig contenir la ràbia i vaig abaixar el cap fins que els cabells em van servir de cortina protectora per deixar anar d'amagat unes quantes paraulotes.

—Quant? —vaig preguntar en acabat.

—Cinquanta mil.

—Què!?

El meu crit va alarmar les germanes que hi havia a la porta i una d'elles va treure el cap amb discreció; la mirada assassina de la meva tia la va animar a esfumar-se immediatament. Les monges sabien que la meva butxaca finançava la restauració del monestir, malgrat que estaven convençudes que era per pura generositat i per amor a la meva única tia. Greu error: aquella harpia havia estat extorsionant el meu pare durant anys i ara m'extorsionava a mi sense pietat.

—Cinquanta mil euros, Ana María, i ni un cèntim menys.

—Però, tia...!

—No hi valen peròs. O pagues o demà mateix truco als del Grup de Patrimoni Artístic de la Guàrdia Civil perquè vinguin a visitar el calabós.

—Malvada!

—Què has dit? —va preguntar entre indignada i dolguda.

—He dit que ets malvada, tia, i ho mantinc.

Durant uns segons Juana es va quedar en suspens, mirant-me, suposo que sense saber ben bé com havia de respondre al meu insult. Després, amb l'instint del polític que sap encaixar els cops diplomàticament, va deixar escapar una sorollosa riallada.

—M'acullo a la garantia espiritual que assegura que qui roba un lladre té cent anys de perdó! Fins i tot confio que podré negociar amb Déu una ampliació d'aquest venciment.

Somrient, i molt segura d'ella mateixa, va sortir de l'arxiu i em va deixar allà amb cara d'imbècil. Era igual que el meu pare, em vaig dir amb ràbia. Igual.

L'endemà, que era un dia ennuvolat i plujós, em vaig passar el matí a la botiga comprovant les factures i atenent els clients. Tenia sobre la taula unes quantes cartes de compradors habituals que demanaven informació sobre alguns articles del meu catàleg i dos o tres avisos de subhastes de Sotheby's i de Christie's que havien de tenir lloc a Londres i Nova York els mesos següents. La perspectiva de passar una llarga temporada sense «treballs especials» (almenys fins al desembre, quan hauria d'organitzar el lliurament de la icona) em resultava atractiva i estimulante, i vaig estar pensant seriosament en la idea d'apuntar-me en un gimnàs o de matricular-me en algun centre d'idiomes per millorar el meu horrible alemany i començar rus.

La façana principal de la botiga era el resultat d'un estudi d'imatge llarg i costós realitzat pel meu pare els anys setanta. Lluny de deixar-se endur per l'estil adust i avorrit que impera en aquesta mena d'establiments, el pare va fer pintar la façana d'un color verd molt clar, esquitxat amb rajoles i coronat amb unes grans

lletres daurades. Pot resultar una mica estrident per a un negoci com el nostre, però, per increïble que sembli, no quedava gens malament aquell frontis obert amb dos grans aparadors separats entre ells per una elegant porta italiana de fusta (també pintada de color verd, però més fosc), a la qual s'accedia pujant tres escales que salvaven la diferent elevació del terra provocada per la inclinació del carrer.

El principal atractiu d'Antigüedades Galdeano el constituïen les nostres col·leccions de gravats antics dels segles xvii, xviii i xix, tant en color com en blanc i negre, i el nostre impressionant assortiment de miralls espanyols dels segles xvii i xviii. Però també oferíem la millor exposició de mobles, arquilles, pintura, plata i ceràmica del nord d'Espanya. Sempre havíem intentat diferenciar al màxim l'oferta de la botiga de l'oferta del calabós: un antiquari especialitzat en la venda d'arquilles del segle xviii difícilment sabrà res de talles policromades gòtiques del xiv.

Els nostres clients eren experts i exigents i, gairebé sempre, compraven a través d'intermediaris. Per això una de les principals preocupacions del meu pare va ser sempre l'exquisida elaboració dels nostres catàlegs, una tasca que jo havia heretat i que, feia poc, havia assumit totalment, ara que en podia realitzar el disseny i la maquetació a l'ordinador. Les fotografies, és clar, les encarregava a un dels principals estudis professionals de Madrid, i la reproducció —en tirades de cinc-cents o mil exemplars—, a Martí B. Gráficas, S. A., de València; sens dubte, els millors en la seva especialitat.

Al migdia, quan vaig entrar a casa, una aroma exquisida de sopa d'all i carn de vedella va fer embogir els meus sucs gàstrics. Amb la darrera feina havia perdut tres quilos de les meves ja escasses reserves calòriques. La meva manca de pes, a més de ser una herència familiar i tan exagerada com poc atractiva, portava de cap Ezequiela, que s'entossudia a preparar-me uns banquets pantagruèlics, dignes d'un lluitador de sumo.

—Que ja és a punt, el dinar? —vaig preguntar cridant des de l'entrada.

—Encara falta una mica! —va respondre Ezequiela.

Vaig arrugar el front, desil·lusionada, i em vaig dirigir cap al despatx. Si a la botiga no em podia permetre més tecnologia moderna que el llum elèctric i el sistema d'alarma, per allò que els compradors d'antiguitats solen ser hostils a qualsevol cosa que faci olor de nou, a casa me'n rescabalava de gust. Mentre amb una mà premia el comandament a distància de l'equip de música i posava en marxa el CD de Jarabe de Palo, amb l'altra engegava el meu fabulós ordinador, i em deixava caure a la butaca ergonòmica llançant en l'aire les sabates de taló. Per relaxar-me, jugaria una partida de cartes contra la màquina abans de seure a taula. Era fantàstic poder contemplar tants llums que parpellejaven i poder manipular tants botons.

Tot just em desbotonava la brusa i m'afluixava la faldilla quan els altaveus van emetre un xiulet agut. «Missatge del Grup d'Escacs», parpellejava un avís a la pantalla, «Missatge del Grup d'Escacs».

—Oh, no! —vaig exclamar, desanimada, mirant el monitor com una beneïta—. Encara no vull saber res de ningú!

Era massa aviat perquè el Grup es posés en contacte amb mi! En general, després de dur a terme una feina —i d'enviar a Roi un breu informe anunciant-li'n el resultat—, les comunicacions s'interrompien durant unes quantes setmanes. I si, a més, com era el cas, la peça havia de dormir uns mesos al calabós, els contactes entre els membres del Grup se susprenien completament per respectar les «vacances». Però aquell missatge a la pantalla no n'admetia cap dubte.

El geni informàtic del Grup era Läufer, l'alemany, que havia elaborat tots els programes amb què treballàvem i que mantenia actualitzats els sistemes de codificació i xifratge que garantien la impermeabilitat de les nostres comunicacions. Läufer era un antic *hacker* del famós grup Chaos Computer Club. Va ser ell qui va trencar les proteccions del Centre d'Investigacions Espacials de Los Alamos, Califòrnia, i també de l'Agència Espacial Europea, del Centre Europeu d'Investigacions Nuclears de Ginebra, de l'Institut Max Plank de física nuclear i del laboratori de biologia nuclear de Heidelberg, entre d'altres. Però, sens dubte, la proesa més memorable va ser la que va dur a terme el 1985, poc després que un còndid executiu del Bundespost, el servei de correus alemany, declarés que les mesures de seguretat informàtica d'aquella entitat eren inexpugnables. Läufer va recollir el repte i, un dia, un telèfon del Bundespost va estar trucant automàticament durant deu hores al Chaos Computer Club, i penjant quan obtenia resposta. El resultat va ser una factura telefònica de cent trenta-cinc mil marcs.

Läufer va ser prou intel·ligent per abandonar el Chaos abans de ser descobert i empresonat per la policia (com va passar a molts dels seus companys) i per tal de refer completament la seva vida va entrar en el selecte món dels objectes d'art, la seva segona passió. Sense abandonar els ordinadors, es va lliurar amb entusiasme a l'estudi i a la preparació professional. Al cap d'uns quants anys, es guanyava molt bé la vida dedicant-se a taxar i valorar mobles, ceràmiques, porcellanes, vidre, plata, pintura, escultura, bronzes, tèxtils i joies, i amb el temps va arribar a ser considerat el millor especialista europeu en l'autenticació de peces antigues.

La combinació de les seves dues especialitats, en les quals, per la seva intel·ligència i sensibilitat, era un veritable mestre, el van convertir en el candidat adequat per cobrir la vacant que havia deixat l'anterior Läufer, i, malgrat que

desconec el mètode que Roi va utilitzar per fixar-lo, el cert és que va començar a formar part del Grup d'Escacs uns quants anys abans que jo.

Entre disgustada i preocupada per la sobtada arribada del missatge, vaig polsar amb ràbia la tecla per obrir-lo i a la pantalla van començar a aparèixer lletres en forma de signes i dibuixos totalment il·legibles. Ni Champollion (1) amb tota la seva ciència no hauria aconseguit desxifrar aquell galimaties. Al cap de pocs segons, però, l'algoritme descodificador elaborat per Läufer havia acabat la seva tasca i aquell eixam sense forma va començar a adquirir sentit als meus ulls.

«IRC, #Chess, 16.00, pass: Golem. Roi.»

Merda!

—Merda, merda! —vaig cridar aixecant-me de la butaca d'un salt. El soroll va alarmar Ezequiela, que va entrar ràpidament al despatx eixugant-se les mans amb un drap de cuina. Ezequiela era una vella baixeta, magra i encorbada, de mirada penetrant i amb un rostre solcat d'arrugues que acabava en una curiosa barbata enfonsada i rosada. Des de feia uns quants anys s'anava escurçant les faldilles perquè no es notés que, amb l'edat, s'encongia.

—Què passa?

—Roi una altra vegada! —vaig exclamar, mirant-la desesperada.

Va alçar les celles amb un gest que bé podia voler dir «Què hi farem!» o «Ja t'està bé per deixar-te enredar!» i va desaparèixer tal com havia vingut, movent el cap amb resignació, sense tornar a ocupar-se de mi.

—Maleït siga, una altra feina no, no i no! —vaig clamar enmig del desert del meu despatx. Portàvem una ratxa molt intensa: el Cézanne *Auverse-on-Oise* del Museu Ashmolean d'Oxford, un manuscrit del segle xvii de Kepler, el pare de les tres lleis del moviment orbital dels astres, robat per mi als Estats Units, a la biblioteca de la Universitat de Califòrnia, un Joan de Joanes de 1530 del Museu Goya de Castres, França, la icona de Sant Petersburg...

Vaig menjar sense gaire gana i amb prou feines vaig fer cas de la xerrameca d'Ezequiela, que va triar justament aquell moment per posar-me al dia de les xafarderies de la ciutat. Entre bodes, batejos, enterraments i divorcis em vaig acabar les postres i vaig beure un glop de cafè, mentre sentia que una mandra infinita començava a injectar-se dolçament en els músculs del meu cos: s'acostava el moment de la migdiada, però en comptes de dormir una hora al sofà abans de tornar a la botiga, m'havia de mantenir desperta per connectar-me a l'IRC (2). Roi no hauria pogut citar-nos a la tarda o a la nit, quan el meu cervell es troba en plenes facultats...? Sí, molt bé, la disciplina i el funcionament rigorós eren crucials per a la seguretat, però l'únic motiu pel qual em sentia obligada a complir l'ordre era perquè, si no ho feia, Roi desmantellaria el Grup abans que hagués transcorregut una hora.

O sigui que a les quatre menys cinc tornava a estar asseguda davant de l'ordinador, amb una altra tassa de cafè al costat del teclat i una cigarreta nerviosa entre els dits, connectant amb el meu servidor d'Internet i carregant el programa per accedir a l'IRC. Quan el servidor em va donar pas, vaig entrar a la xarxa a través de Noruega, per Undernet-Oslo, i vaig redirreccionar per Toronto, Canadà, i després per Auckland, Nova Zelanda, tot canviant d'identificació per eludir possibles rastrejos. Convenientment camuflada, vaig demanar una llista de canals oberts i, en la inacabable sèrie de noms que van aparèixer a la pantalla, vaig trobar fàcilment #Chess. Clicant-hi dues vegades al damunt amb el botó esquerre del ratolí vaig entrar en una sala blanca i buida, al mig de la qual un requadre que parpellejava em demanava la contrasenya (el *password* o *pass*). Vaig teclejar «Golem», vaig prémer «Retorn» i la imatge va canviar: la sala blanca i buida es va omplir de línies de colors que pujaven per la meva pantalla amb missatges de benvinguda en els sis idiomes dels integrants del Grup d'Escacs: en francès per Roi —el rei—, que ja hi era; en italià per Donna —la reina—; en alemany per Läufer —l'alfil—; en anglès per Rook —la torre—; en portuguès per Cavalo —el cavall—, i en espanyol per mi, Ana... l'humil peó.

—Hola, Peó.

—Hola, Roi —vaig escriure de pressa en francès.

—Et deu haver sorprès aquesta reunió urgent...

—Pots estar ben segur que sí.

En aquells moments va entrar Cavalo al canal.

—Hola a tothom —va escriure en anglès.

—Hola, Cavalo.

Els altaveus van tornar a xiular. Donna i Rook van fer la seva entrada, una rere l'altra.

—Salutacions a tothom —va dir Donna.

—Igualment —va fer Rook—. Veig que només falta Läufer.

—Per variar —va dir Cavalo.

—No trigarà. Quan arribi us explicaré per què us he convocat de manera tan poc usual.

—Espero que valgui la pena, Roi. Tenia un dinar de feina importantíssima a Nàpols i l'he cancel·lat per culpa del teu missatge —va escriure Donna, amb evident mal humor. Donna, o més ben dit, Julia Volontieri, era la important propietària d'una empresa de conservació i restauració d'art i antiguitats especialitzada en el desenvolupament de projectes per a les administracions públiques italianes i per al Vaticà. El personal que treballava al seu servei, expert en la restauració de retaules, escultures i quadres, es formava al taller escola de la mateixa Julia, i en els seus laboratoris de Roma es duïen a terme, utilitzant les tecnologies més modernes i complexes, les falsificacions que el Grup d'Escacs

utilitzava per encobrir els seus robatoris. Mai no havia tingut l'ocasió de tractar-la en persona, però Roi assegurava que fins i tot als cinquanta anys era una de les dones més atractives i fascinants que havia conegut mai.

—Tots teníem coses importants a fer, Donna —vaig dir jo recordant la meva migdiada.

—Benvolguda Donna —va apuntar Cavalo amb sorna, evidentment—, tu sempre tan ocupada i diligent.

—I tu, benvolgut Cavalo —respongué ella—, sempre tan amable.

Cavalo, que en la realitat es deia José da Costa-Reis, era el propietari d'una important *ourivesaria* de l'elegant rua Passos Manuel de Porto, fundada pel seu avi poc després de la II Guerra Mundial. El seu pare, el primer Cavalo, també joier i restaurador de rellotges i joies antigues, va fundar per afició el Grupo de Xadrez do Porto i, quan Roi i ell van decidir unir-se per dur a terme algunes activitats no gaire netes, aquest va ser el nom que els va semblar més oportú per encobrir-les. El pare de José va morir gairebé al mateix temps que el meu, també d'un atac de cor, i tots dos vam heretar simultàniament tant els negocis familiars com les posicions en el Grup.

—HOLA A TOTHOM!

El geni informàtic acabava de fer la seva entrada al canal i, perquè a ningú no li passés desapercebut aquest esdeveniment, Läufer, a més d'utilitzar les majúscules (equivalents als crits en qualsevol conversa parlada), va fer córrer per les nostres pantalles una sèrie de dibuixets de colors on es veien cares somrients, dracs que treien fum, flors i algun nu femení de tall moderat; l'experiència li havia demostrat que Donna i jo ens podíem enfadar si es passava amb les seves exhibicions masculines. Les bestieses de Läufer sempre eren ben rebudes pel babau de Rook i, de vegades, tots dos junts podien arribar a resultar insuportables.

—Ja era hora, noi! —va escriure el seu company en un to alegre.

—EI, ROOK! COM VAN AQUESTES FINANCES?

—Si us plau, Läufer, utilitza les minúscules —va demanar Roi.

—NO PUC, TINC EL TECLAT ESPATLLAT.

—Sempre dóna la mateixa excusa...

—NO SÉ PER QUÈ HO DIUS, AIXÒ, DONNA.

—Potser perquè t'estimo?

—HO SABIA! EI, ROOK! QUÈ ET SEMBLA, AMIC MEU?

—Läufer, si us plau, tenim feina —el va interrompre Roi.

—MOLT BÉ, JA CALLO.

—Roi, comença, que el temps passa —els vaig tallar per impedir la més que probable resposta desagradable de Donna.

—Tenim una oferta interessant —va començar Roi. Per sort, la seva velocitat escrivint a l'ordinador era comparable a la d'una bona taquimecanògrafa—. Molt interessant, diria jo, i per això us he convocat. A través dels canals habituals un col·leccionista que es diu Vladimir Melentiev ens ha demanat que recuperem una tela del pintor rus Ília Krilov, que actualment es troba a Alemanya. L'obra està valorada en uns trenta-cinc mil dòlars i ell està disposat a pagar-ne el preu que demanem per obtenir-la. «Sigui quin sigui», ha insistit.

—El que demanem? —es va interessar Rook, que era l'economista del Grup.

—Pots estar segur que no en regatejarà ni discutirà el preu.

—Això fa mala olor —va apuntar Cavaló—. Rook, fes números. Si no m'equivoco, a aquest tal Vladimir li costarà molt més car patrocinar aquesta operació que comprar el quadre.

—El propietari no el vol vendre.

—A veure... Hi ha una cosa evident: al canvi actual de divises, trenta-cinc mil dòlars nord-americans són, més o menys, la mateixa quantitat en euros. Em sembla que Krilov no és un pintor gaire cotitzat al mercat.

—No en sé res, d'ell —va manifestar Donna—. Deu ser posterior al 1800.

—En efecte, és del final del xix i començament del xx —vaig informar jo—. Ho sé perquè, preparant el meu darrer viatge, vaig llegir en alguna banda que Krilov havia començat la seva carrera com a pintor d'icones i que la major part de la seva obra, o almenys la més famosa, es troba al Museu Estatal Rus de Sant Petersburg.

—ATENCIÓ! —va cridar Läufer—. SEGONS LES DADES DISPONIBLES A INTERNET, ÍLIA IEFÍMOVITX KRILOV (1844-1930) ESTÀ CONSIDERAT EL PINTOR REALISTA MÉS EXTRAORDINARI DE LA SEVA GENERACIÓ. VA NÉIXER A TXUGUIEV I VA ESTUDIAR A L'ACADÈMIA DE SANT PETERSBURG. BON DIBUIXANT I HÀBIL COLORISTA, VA SER CONEGUT, SOBRETOT, PELS CONTINGUTS TEMÀTICS DE LES SEVES OBRES.

—Läufer, si us plau —va intercalar Roi, aprofitant una pausa del cridaner—, escriu amb minúscules.

—NO PUC, JA T'HO HE DIT... CONTINUO: LES SEVES ESCENES DE GENT CORRENT, PROFUNDAMENT COMMOVEDORES, VAN SIGNIFICAR UNA POSTURA CRÍTICA CONTRA EL RÈGIM TSARISTA. ES VA FER FAMÓS AMB EL SEU *BARQUERS DEL VETLUGA* (1870, MUSEU ESTATAL RUS, SANT PETERSBURG), ON ES VEUEN UNS BARQUERS AMB ARREUS COM BÈSTIES DE CÀRREGA. VA CONTINUAR PINTANT GRANS TEMES HISTÒRICS, I RETRATS DE COMPOSITORS I ESCRITORS RUSSOS PENSAROSOS. LA SEVA OBRA

ES VA CONVERTIR EN EL MODEL A SEGUIR PER LA PINTURA DEL REALISME SOCIAL SOVIÈTIC DE MITJAN SEGLE XX.

—*Per carità!* No hi ha ningú que li pugui arreglar el teclat?

Com a tota resposta, una rosa vermella va pujar per la pantalla blanca amb un cartell que deia: «PER A DONNA».

—La qüestió és la següent —va continuar Roi ignorant la discussió—: Melentiev vol el quadre titulat *Mugics* pintat per Krilov el 1916, un quadre que, actualment, es troba en mans de l'industrial alemany Helmut Hubner.

—Hubner...? —va preguntar Rook—. El de les galetes Hubner...?

—Efectivament, el de les galetes, els pans i els pastissos Hubner.

—Aquest paio és un dels homes més rics d'Alemanya! Oi, Läufer? Les seves empreses i filials cotitzen a les principals borses europees i, segons la revista *Forbes*, la seva fortuna personal es calcula en uns quants centenars de milions d'euros.

D'acord amb el seu mètode de resposta, Läufer va fer sonar en els nostres altaveus la coneguda musiqueta dels anuncis televisius de la marca de galetes.

—JO VAIG TREBALLAR PER A ELL UNA VEGADA. VAIG FER UNA VALORACIÓ NEGATIVA D'UNA PEÇA QUE VOLIA ADQUIRIR: UN GERRO DE VIDRE CORBAT, SUPOSADAMENT PRODUÏT PER LA COMPAGNIE DES CRISTALLERIES DE BACCARAT, QUE ERA, EN REALITAT, UNA OBRA DE LA VIDRIERIA DE SAINTE-ANNE.

—Però la Vidrieria de Sainte-Anne va ser l'antecessora de la Compagnie des Cristalleries de Baccarat... —va comentar Roi, estranyat—. Per què vas fer una valoració negativa si la peça tenia una cotització molt superior?

—PERQUÈ ELL NOMÉS ESTAVA INTERESSAT EN ELS CRISTALLS DE BACCARAT FABRICATS PER LA COMPAGNIE DURANT EL PERÍODE COMPRES ENTRE 1861 I 1875. HO RECORDO PERFECTAMENT. O SIGUI QUE, ENCARA QUE EL VALOR DE TAXACIÓ DE L'OBRA ERA MOLT MÉS ALT, LA VALORACIÓ VA HAVER DE SER NEGATIVA.

—Així doncs, estem parlant d'un col·leccionista selecte —va dir Cavaló—. Un paio que sap el que vol i que deu tenir una apreciable quantitat d'obres d'art molt ben escollides, entre les quals hi ha la tela de Krilov.

—I que, per tant, deu tenir tots els seus tresors molt ben guardats —vaig puntualitzar jo de mal humor. Si Roi era l'organitzador, Donna i Cavaló els falsificadors, Rook qui blanquejava el diner negre i Läufer l'informàtic, jo, per desgràcia, era qui executava els robatoris, qui es jugava la pell a cada operació, el cos àgil que saltava finestres, caminava per teulades, escalava murs i superava sistemes d'alarma.

—Tranquil, Peó —em va consolar Roi—. Com sempre, tothom farà una bona feina i sabràs perfectament quin terreny trepitges a cada moment.

—Mai no sé quin terreny trepitjo en aquells moments.

—EL PEÓ ÉS UN PLORAMIQUES!

—CALLA, LÄUFER! NO VULL TORNAR A VEURE CAP LÍNIA TEVA FINS QUE JO T'HO DEMANI! —va cridar Roi, fart de les bromes de l'antic *hacker*—. Ho sento, Peó, no tornarà a passar... Tornem al nostre afer, si us plau —va intercalar unes línies en blanc per deixar respirar una mica i, després, va continuar—: Jo buscaré tota la documentació sobre el quadre i Läufer investigarà Helmut Hubner. Algun problema per fer la còpia, Donna?

—Cap, però aquesta vegada envia'm les reproduccions en alta qualitat. He de fer ampliacions grans i molt precises. I ja ho saps: busca tot el que puguis sobre el bastidor, els materials i els usos i costums de Krilov a l'hora de treballar. També necessito la història completa de la tela (on ha estat, quant de temps i en quines condicions). Ah! I també la de Krilov, amb tots els detalls de la seva vida, fins i tot els més insignificants.

—D'això me'n podria encarregar jo —es va oferir Cavallo.

—Adjudicat —va confirmar Roi—. I tu, Donna, no pateixis. Ho tindràs tot d'aquí a tres dies com a màxim. En fi... Läufer, tens preparat el so?

Un redoblament de tambor de circ va envair el meu despatx. Era curiós pensar que sis ordinadors situats en sis ciutats de diferents països europeus emetien a la vegada la mateixa xaranga electrònica.

—Senyores i senyors, en el dia d'avui comencem l'Operació Krilov. Ja saben que, des d'aquest moment, queden interrompudes totes les comunicacions i les trobades personals entre vostès. Qualsevol avís, intercanvi o notícia s'ha d'enviar a través meu, i sempre amb el codi del Grup, la xifra privada individual de cadascú i la clau secreta que jo els donaré i que tenen prohibit comunicar als altres. Recordin que atrapar el Grup d'Escacs és el somni daurat de qualsevol membre de la Interpol. I no ho oblidin: la màxima seguretat és el màxim avantatge. Si algú cau, caiem tots.

Els dies següents els vaig dedicar a posar en ordre els afers administratius de la botiga, pagar el que devia a la dona de fer feines, respondre amb abundant informació les cartes dels meus compradors per catàleg i inscriure'm en unes quantes subhastes per al novembre i el desembre. Per descomptat, també em vaig ocupar d'anunciar als quatre vents que qualsevol dia d'aquells me n'hauria d'anar de viatge...

Sempre he estat un ésser força antisocial, però m'acostava perillosament a aquella edat en què tothom es comença a plantejar qui tindrà cura d'ell quan

sigui gran. Suposo que qualsevol plantejament nou comença sempre amb un sentiment egoista, i aquest sentiment egoista em duia a trobar a faltar uns amics que mai no havia tingut, uns fills que segurament no tindria mai i alguna relació amorosa que durés una mica més d'un parell de nits d'hotel en qualsevol lloc del món. Fins i tot començava a desitjar una relació sexual on el sexe no ho fos tot, com aquelles que surten a les pel·lícules romàntiques de la televisió. Als trenta-tres anys, el meu bagatge afectiu es reduïa a la meva tia, una criada ja vella i el meu paternal amic Roi. I tots ja havien celebrat el cinquantè aniversari al final del segle passat. Però quina altra cosa em podia permetre si feia una vida tan desgavellada...? Com altres vegades, vaig decidir que, a les portes d'una nova operació, no era el moment de posar-me a pensar en aquestes coses, i vaig tornar a arraconar el meu cor fins que arribés el dia que pogués estar per ell sense que això interferís en la meva forma de vida.

El dijous 10 de setembre a la tarda van començar a arribar els primers informes enviats per Roi, i el divendres, després de tancar, em vaig enclaustrar al despatx disposada a passar el cap de setmana estudiant els detalls de l'Operació Krilov. En realitat, el ben intencionat príncep Philibert es limitava a enviar-me una còpia dels arxius que rebia i dels que ell mateix enviava perquè jo disposés de tota la informació sobre l'afer, convençut que això em donava una gran tranquil·litat. Però el cert és que s'equivocava del tot. Era molt més fàcil, almenys des del meu punt de vista, perforar fitxers confidencials o bases de dades secretes assegut còmodament davant d'un ordinador que perpetrar físicament el robatori, jugant-se el tipus en el sentit més literal de la paraula. Però Roi sempre deia que, tal com es comportaven últimament els policies de tot el món, era molt més probable que agafessin primer Läufer que a mi, perquè la paranoia del delictes informàtic havia fet tornar babaus aquells que abans eren grans investigadors del crim. El nostre autèntic enemic, Roi hi insistia sempre, era el Grup de Treball de la Interpol per als Delictes Relacionats amb la Tecnologia de la Informació, molt vinculat al perillós, però més llunyà, NIPC, el Centre Nacional de Protecció d'Infraestructures, de l'FBI.

El diumenge a última hora vaig començar a organitzar la meva part del treball. Les fotografies de la pintura de Krilov van arribar a mitja tarda. Vaig estudiar-ne les imatges amb molt de compte i vaig fer-ne diverses impressions d'alta qualitat per conèixer millor aquella obra meritòria tot i que llunyana a la genialitat: tres generacions de pobres mugics (un avi, dos homes d'edat mitjana i tres nens petits), asseguts llòbregament al voltant d'una taula miserable, miraven l'espectador directament als ulls. El rostre del vell evocava el cansament de la rude realitat del camperol rus de principis de segle. Una perola buida parlava de gana, i un gat rodanxó, molt més ben alimentat que la família, de les rates que

devien poblar aquell humil habitatge, amb prou feines escalfat per un foc minso que cremava a la dreta de l'escena.

Segons les dades, les dimensions de la pintura eren $1,13 \times 1,59$ metres, la qual cosa implicava per a mi una certa incomoditat a l'hora de treballar. A més, presentava la peculiaritat de tenir la tela subjectada al bastidor amb uns curiosos claus numerats produïts a Rússia a la primeria de segle, uns claus que Donna intentava trobar desesperadament per si se me'n trencava algun durant el procés de desprendre la tela i substituir-la per la còpia. Però, al marge d'aquests petits detalls, l'obra no feia presagiar greus problemes per a la seva manipulació i falsificació: l'examen pigmentogràfic realitzat amb el microscopi electrònic havia revelat que els colors utilitzats per Krilov eren tots de producció industrial (el blanc, per exemple, era un vulgar òxid de titani), caracteritzats per un gra de dimensions minúscules en comparació amb el gra dels pigments antics, que es picava a mà i que, per tant, tenia un nivell molt elevat d'impureses. La tela no mostrava ni tan sols un suau clivellatge a les zones més properes al suport, com és normal en les pintures amb vuitanta o cent anys d'antiguitat, possiblement perquè, segons les notes enviades per Cavallo, Krilov preparava les teles utilitzant una imprimació blanca finíssima de guix i cola, molt dissolta en aigua, per mantenir la bona elasticitat dels teixits fabricats en els telers mecànics moderns.

Donna va treballar amb uns pinzells de pèl de cavall que es va haver de fabricar ella mateixa perquè no els va trobar al mercat, així que es va veure obligada a envellir-los deixant-los uns quants dies submergits en vinagre i, després, els va retallar amb les formes i les mides que s'endevinaven en les pinzellades de la tela. I no solament això. L'última capa de pintura la va haver de fer a la casa que tenia a la Toscana, a prop d'una vella xemeneia encesa amb llenya pràcticament verda per produir el negre de fum que s'havia barrejat amb els olis de Krilov mentre aquest pintava els mugics.

Pel que fa a la ubicació actual del quadre, calia remetre's als voluminosos, confusos i indigestos informes de Läufer, que tenia un concepte d'informació útil francament distorsionat. Qualsevol document que tingués el cognom Hubner, ni que fos de passada o com a referència, havia estat considerat digne de traspasar el filtre i ser estudiat i, com que no hi havia al món contrasenya ni protecció que se li resistís, el meu ordinador es va començar a omplir de memoràndums, notes internes, dades de producció de galetes i pans, llistes d'executius, facturació de filials, expedients de regulació de plantilla, índexs històrics borsaris i un llarg etcètera de coses semblants. Vaig estar a punt de quedar-me sense memòria en el disc dur per culpa d'aquell idiota sense criteri. Per sort, no hi ha mal que duri cent anys i, al cap de poc, Läufer va anunciar (a crits) que havia començat a funcionar el *troià* que havia enviat a l'ordinador personal de Helmut Hubner. Pel que semblava, es tractava d'un sofisticat *back-office*, un programet informàtic

semblant a un virus, que li permetia l'accés lliure i secret a la màquina del magnat, sempre que estigués connectada, és clar. Però com que Hubner no apagava mai el seu equip, Läufer no va trobar cap problema a envair els secrets més íntims del col·leccionista.

El quadre de Krilov es trobava al castell de Kunst, a la riba del llac Constança, a l'estat de Baden-Württemberg, al sud-oest d'Alemanya. Una part de la rica Pinakothek de Hubner havia estat traslladada a les galeries d'aquell castell l'any 1985, un cop culminades les impressionants obres de rehabilitació iniciades per l'empresari per convertir aquell edifici defensiu del segle XIV en una de les seves residències habituals. Almenys durant tres mesos a l'any se'l podia trobar a Kunst, generalment a l'abril, el maig i el juny, i després es traslladava a la seva finca de Mallorca fins a Nadal.

Läufer no va trigar a enviar-me una superba col·lecció de fotografies del castell fetes amb un potent teleobjectiu des de punts d'observació diferents. El primer que em va cridar l'atenció va ser que estava construït *dins* del llac i unit a terra ferma per un pont de fusta d'uns deu metres de llarg. La idea del constructor medieval no era del tot dolenta, perquè les aigües servien de fossat natural i el pont es podia retirar o destruir en cas d'assalt. La muralla de pedra, de planta hexagonal, disposava de dues talaies i quatre torres de flanqueig de base gruixuda i laterals corbats, esquitxades amb unes estretes espitlleres ogivals que deixaven passar la llum a l'interior i que, en el seu dia, van permetre que hi desaparessin els arquers. L'alçada del mur era d'uns dotze metres i acabava amb uns merlets que sobresortien a l'exterior per dificultar l'escalada de l'enemic.

Els plànols tècnics em van arribar una mica més tard perquè Läufer va tenir dificultats per esbrinar el nom de l'arquitecte que havia dirigit les obres de rehabilitació. En realitat s'havien respectat la forma i l'aspecte primitius de la fortalesa (només hi havien afegit una petita piscina a la part del darrere i un aparcament per a cotxes al voltant del pou), i les reformes més importants s'havien fet a l'interior de la torre de l'homenatge que, com en el passat, tornava a ser la residència del senyor del castell. De planta quadrada i murs de tres metres de gruix, la torre tenia un soterrani i cinc pisos, el primer dels quals estava destinat a la cuina i el personal de servei; els altres tres eren l'habitatge pròpiament dit, amb les seves cambres, menjadors i sales (fins i tot hi havia una biblioteca i una capella privada); i per fi, a la darrera planta, hi havia la pinacoteca de Hubner. L'espiral d'esglaons de pedra adossats al mur havia estat reforçada amb un petit ascensor central que travessava els terres de fusta.

Pel que fa al personal de servei que treballava a Kunst, Läufer va descobrir el pagament de les seves nòmines en un compte bancari a nom d'una de les nombroses empreses de Hubner. El senyor i la senyora Seitenberg, els majordoms, eren els encarregats del castell durant tot l'any i vivien a la primera

planta. Els seus veïns més propers eren dos enormes rottweilers la caseta dels quals estava enganxada al mur occidental. A més, cada matí hi anaven, des del poble, un vell jardiner i una assistenta (cosa que Läufer va poder comprovar personalment durant les seves estones d'observació). Era lògic suposar que durant els tres mesos anuals que Hubner residia allà, el nombre de criats devia augmentar, però les seves nòmines no van aparèixer entre les despeses del castell.

Va ser una mica més difícil trobar l'empresa encarregada de muntar el sistema de seguretat. Després de dures investigacions va resultar que era la internacional White Knight Co., una vella coneguda meva els mètodes tradicionals de la qual no em van fer perdre el son. Al cap d'un parell de dies, Läufer ja tenia la xarxa de circuits d'alarma, inclosos models i sèries.

La història del quadre, investigada per Roi, va resultar força més interessant. Per les referències i notes trobades a les revistes especialitzades, en llibres d'art i història i a les fitxes científiques d'alguns galeristes i col·leccionistes amics seus, vam saber que l'obra, després de passar més de vint anys al Museu Estatal Rus de Leningrad (actual Sant Petersburg) va ser robada i traslladada a la ciutat prussiana de Königsberg (actual Kaliningrad) l'octubre de 1941, durant la invasió de la Unió Soviètica per part de l'exèrcit alemany. Els nazis havien creat dos comandos de tropes especials dedicats a saquejar sistemàticament objectes de valor artístic: el Künsberg, a les ordres de Joachim von Ribbentrop, ministre d'Exteriors de Hitler, i el Rosenberg, a les ordres d'Alfred Rosenberg, ministre dels territoris ocupats de l'Est d'Europa. Tots dos comandos tenien l'ordre de posar «fora de perill» les obres d'art dels museus de Leningrad i Moscou, i portar-les a Alemanya, és clar.

En els primers mesos de 1945, quan l'Exèrcit Roig assetjava Königsberg en un dels combats més violents de la II Guerra Mundial, una expedició carregada amb els tresors robats va abandonar aquella zona perillosa amb destinació a Turíngia, on governava el terrible *Gauleiter* (3) Fritz Sauckel, responsable del camp de concentració de Buchenwald, a Weimar, i posteriorment condemnat a mort durant els judicis de Nuremberg i executat. Aquell antic ministre plenipotenciari del Reich va declarar abans de morir que les obres d'art rebudes cap a les darreries de la guerra havien sortit de Weimar l'abril de 1945 amb destinació a Suïssa, informació que mai no va poder ser confirmada perquè mai no se'n va tornar a saber res.

La dada curiosa era que, al cap de vint anys, la tela titulada *Mugics*, del pintor rus Ília Krilov, apareixia sorprenentment enregistrada en el modest catàleg particular d'un antic dirigent nazi reconvertit en respectable empresari forner, un tal Helmut Hubner... Oi que era increïble? Des de Turíngia (o des de Suïssa), el quadre havia passat a mans de Hubner a través de canals desconeguts, però molt

més estrany era encara el fet que el multimilionari fabricant de les galetes més famoses del món, i exquisit col·leccionista d'art, fos un antic nazi transformat.

Donna, amb tota la informació que necessitava a la seva disposició, es va posar a treballar i va fer una feina tan perfecta que va despertar l'admiració del Grup. Vam rebre dues fotografies escanejades exactament iguals i se'ns va demanar que diguéssim quina era l'original i quina la còpia. Tots ens vam equivocar menys Läufer, que va reconèixer que per prendre la decisió no s'havia basat en els seus coneixements com a especialista en l'autenticació de peces, sinó que havia llançat una moneda a l'aire després d'haver-se begut unes quantes cerveses.

Donna havia començat la seva carrera com a excel·lent pintora a l'edat de vint anys i, pel que deia la crítica en general, tenia un do natural per al dibuix i el color. Però aviat va descobrir que només era una aspirant enmig d'un oceà d'aspirants, i que mai no aconseguiria un tron a l'Olimp dels grans mestres. Amb profunda amargura, es va adonar que el seu nom no traspassaria els segles envoltat en una aurèola de glòria: ja no quedaven Capelles Sixtines per pintar i no hi havia Papes mecenes com Juli II o Lleó X. A més, fins i tot per a la feina més insignificant els candidats que s'oferien es comptaven a milers. O sigui que va canviar el seu rumb cap a una direcció més profitosa i, seguint les passes del seu admirat Michelangelo Buonarroti, es va encaminar cap a la falsificació d'obres d'art. Michelangelo, segons el seu amic i biògraf Giorgio Vasari, «també imitava magistralment dibuixos de mestres antics i famosos; els tenyia i envellia amb fum i altres matèries primeres, i els tacava de manera que semblessin antics, fent que es confonguessin amb els originals». Una vegada, fins i tot quan ja era famós i s'havia acomodat, va preparar un *Cupido* perquè semblés trobat en unes excavacions i, fent-lo passar per antic, el va vendre a un cardenal per uns trenta ducats florentins. Donna treballava de manera molt menys romàntica: la seva vida transcorria en un laboratori sofisticat on realitzava proves amb càmeres de rajos infrarojos o llum ultraviolada, microscopis d'última generació i tots els aparells necessaris per analitzar la composició fisicoquímica de pigments, vernissos, pedres i teles. També era cert que, a canvi, s'havia fet molt més rica del que ho va ser mai Michelangelo.

El divendres 25 de setembre, a primera hora del matí, Cavallo es va embarcar en un avió d'Alitalia amb destinació a Roma; va dinar amb Donna en un elegant restaurant de la piazza Farnese i va tornar a mitja tarda a l'aeroport de Fiumicino—duent en bandolera un tub carregat amb un munt de làmines variades i algunes reproduccions litografiades de les vistes de Roma de Piranesi—, on va agafar un altre avió que el va dur de tornada a Porto. El dissabte 26 el va dedicar a jugar als escacs, un esport al qual era tan aficionat com el seu avi i el seu pare, i el diumenge 27 va sortir de casa molt d'hora, conduint el seu cotxe, per travessar la

frontera amb l'Estat espanyol a Fuentes de Oñoro i dinar amb mi a la posada del petit poble medieval de San Martos del Castañedo, a Salamanca, a mig camí entre la seva ciutat i la meva. Durant les quatre hores llargues que vaig trigar a arribar al lloc de la cita, vaig escoltar les notícies sobre les eleccions generals que aquell dia se celebraven a Alemanya. Tenia molta curiositat per saber si Kohl seria canceller una altra vegada o si, al contrari, el socialdemòcrata Schröder aconseguiria prendre-li el lloc i pactaria després amb els Verds per formar govern. Seria una meravella, em vaig dir, que Alemanya fos la primera potència econòmica a renunciar a l'energia nuclear. Això tindria l'efecte d'un cataclisme en els fonaments de la indústria atòmica i potser, així, el món començaria a ser un lloc més net. Tindrien tanta força, els Verds alemanys, si guanyava Schröder? Ho vaig desitjar amb totes les meves forces.

Vaig aparcar el BMW a la placeta del poble i em vaig ficar per un carrer estret que em va dur directament a la fonda. Aquell vell edifici del segle xvi amb la façana a mig restaurar coberta de bastides em produïa sempre la mateixa sensació de carrincloneria estudiada. L'interior estava decorat amb el més pur estil rusticomodern, és a dir, molta ceràmica de fang cuit, molts teixits de lli i cotó, molta fusta de pi i faig, moltes flors seques i molt ferro forjat. Vaig empènyer la porta i vaig topar de cara amb un personatge escanyolit que es va quedar mirant-me amb ulls d'il·luminat. Per experiències anteriors sabia que no em diria ni mitja paraula fins que jo no prenguéss la iniciativa, de manera que el vaig saludar amablement i li vaig preguntar pel senyor José da Costa-Reis. Va continuar mirant-me una bona estona sense parpellejar ni moure's fins que es va apartar de cop per deixar-me veure el menjador, al fons del qual, José, assegut a la taula i amb un gran somriure als llavis, parlava animadament amb una joveneta d'uns dotze o tretze anys, molt morena, molt prima i amb unes dents enormes. Devia ser aquella filla de la qual sempre em parlava quan ens trobàvem en aquella fonda abans de cada feina. Vaig deixar anar un grunyit de desgrat per la inesperada companyia i em vaig dirigir cap a ells baixant amb decisió els tres esglaons que separaven el vestíbul del petit menjador.

Sempre m'agradava tornar a veure Cavaló. Per a mi era un d'aquells homes tranquils i exquisidament educats al costat dels quals puc sentir que el món té sentit encara que en realitat no en tingui. D'ulls profundament foscos i alegres, alt i esportiu, sempre ben afaitat i ben pentinat amb els abundants cabells grisos, José era un home molt atractiu que, tanmateix, segons les normes del Grup, no es trobava al meu abast.

—Estàs preciosa, Ana —em va dir en aquell castellà rodó i musical que utilitzen els gallecs i els portuguesos. I em va fer dos petons.

—Tu també, José.

Va exhibir un atractiu somriure infantil i va retrocedir fins que va subjectar amb les mans el respall d'una de les dues cadires lliures, tirant-lo enrere per oferir-me el seient. La seva filla no em treia els ulls de sobre.

—Aquesta és Amália, la noia més bonica i intel·ligent del món —va exclamar amb orgull cec de pare—. Amália, aquesta és Ana, Ana Galdeano.

—Hola, Amália —vaig dir fent un esforç.

—Hola —va respondre ella, observant-me com si tingués raigs X als ulls.

José s'havia separat de la seva dona poc després de néixer la seva filla. Com que a Portugal aleshores no existia el divorci, tots dos havien arribat a un acord civilitzat perquè la nena creixés sense trobar a faltar el seu pare. Els dies que Amália havia d'estar amb José eren tan sagrats per a ell que era capaç de suspendre una trobada amb mi i ajornar una operació del Grup per tal de no perdre ni un minut del temps que havia de passar amb la seva filla. Però aquesta vegada, sense avisar-me, l'havia portat amb ell.

—Com tens el negoci d'Alemanya? —va voler saber mentre s'asseia.

Estic segura que vaig fer un somriure estúpid i babau. Com s'atrevia a fer-me aquestes preguntes davant de la nena? Vaig agafar aire abans de respondre.

—Ja ho tinc tot preparat. Quan em donis el... disseny tornaré a casa i faré les maletes.

José va dirigir la mirada cap a un racó del sostre i la va tornar a abaixar ràpidament.

—Ai, el disseny! —va exclamar—. És veritat! Ens l'hem descuidat al cotxe, oi, Amália?

—Sí, pare.

—És que veníem tot parlant, i... Després te'l donaré, abans de marxar. S'ha de reconèixer que Donna ha fet una feina excepcional. Dins del tub també hi ha una altra bosseta amb dos claus numerats.

—Ah, perfecte! —vaig exclamar, sense poder esborrar l'espasme del meu rostre. Se'm quedaria així per sempre, deformat fins al dia de la meva mort per culpa de l'inconscient de Cavaló? Quan tornés a Àvila aquell vespre hauria de parlar seriosament amb Roi.

—Com ho faràs? —em va preguntar mentre encenia una cigarreta i treia el fum pel nas i la boca alhora. Per què dimonis era tan atractiu?, i, sobretot, per què dimonis em feia preguntes tan compromeses?

—Seguiré el meu mètode habitual —vaig respondre empassant-me un tros de pa torrat amb paté—: el camí més curt, més segur i més lògic. Sempre m'ha donat bon resultat. Ja ho saps.

—No tinc cap dubte que coneixes molt bé la teva feina. Però et veig una mica cansada —va mormolar tot examinant-me, preocupat—. No has descansat del viatge a Rússia?

—Em canso molt en cada... negociació, però em recupero aviat amb els guisats d'Ezequiela. El que passa és que aquesta vegada no he tingut temps. Tot ha anat molt de pressa.

—En això tens raó —va assentir amb un gest preocupat. Amàlia, mentrestant, ens mirava alternativament a l'un i a l'altre, escoltant amb interès.

La conversa va prosseguir amb el mateix to superficial i banal durant la resta del dinar, però és que resultava completament impossible parlar d'altres coses amb aquella nena allà. Mai no he conegut un home més embadalit per la seva filla que Cavallo. Encara que, pensant-ho bé, el meu pare no es quedava enrere: ell també m'havia portat a reunions amb Roi on es parlava de coses que jo no entenia en absolut. També el meu pare havia actuat amb mi com ara ho feia José amb Amàlia.

Després de dinar vam sortir de la fonda i vam fer una passejada pel poble, completament desert a aquelles hores de la tarda. Semblàvem una petita família fent una excursió de cap de setmana. Per sort, José havia tingut la precaució d'aparcar el cotxe lluny de possibles mirades curioses, en una zona deshabitada, al costat d'un petit pont romà. Quan hi vam arribar, va obrir el maleter i va treure el tub que va dipositar a les meves mans com si es tractés d'un fill. Vam intercanviar una mirada d'intel·ligència i em vaig penjar el tub en bandolera, tal com el duria en el moment de dur a terme l'operació.

—Amàlia i jo t'hem de demanar un petit favor, Ana —em va dir Cavallo amb una certa timidesa.

—Amàlia i tu...? Bé, vosaltres direu... —vaig respondre amb un breu somriure.

—Et molestaria dur-nos un petit paquet des d'Alemanya? És un encàrrec molt especial que vaig fer a Heinz —Heinz, Heinz Kemmler, era el nom real del nostre estimat Läufer, amb qui jo tindria el plaer de trobar-me aquella setmana.

—És clar que no em fa res —vaig exclamar sincera, i en aquell mateix instant me'n vaig penedir. I si era un paquet pesant que cridava molt l'atenció? José em va llegir el pensament.

—És un estri molt petit i molt lleuger, que no et molestarà gens. Amàlia i jo som uns apassionats dels ginys mecànics antics. Tenim una magnífica col·lecció de joguines animades: ballarines, sínies, pallassos, animals... Oi, Amàlia?

—Sí, pare.

—Vaig demanar a Heinz que comprés per a mi una *Märklin* de 1890 que va sortir en una subhasta fa unes quantes setmanes a Bonn. Una meravella! Una joia que no té preu! És una nina petita de llauna, pintada a mà, que llisca per una pista nevada.

Com a bon joier rellotger, José havia heretat del seu pare i del seu avi el gust per les maquinàries complicades. Pel que jo sabia, un dels seus passatemp

predilectes, a més dels escacs, era la restauració de rellotges vells. Imaginar-me'l treballant concentrat sobre un mecanisme basat en el funcionament perfecte i la sincronització de centenars de peces minúscules alterava notòriament les meves hormones. Era un dels homes més intel·ligents que havia conegut al llarg de la vida.

Amàlia va xiuxiuejar unes paraules en portuguès.

—Què ha dit? —vaig preguntar desconcertada.

—Ha dit que funciona amb un dispositiu de molles.

Així doncs, la filla havia heretat l'afició i, segurament, la capacitat de tres generacions de rellotgers de renom. Començava a entendre per què el seu pare havia dit que era la noia més llesta del món.

José s'havia girat per mirar la seva filla amb expressió seriosa.

—Amàlia, t'he dit que parlessis en castellà mentre estiguéssim amb Ana.

—Ho sento —va mormolar ella, fastiguejada.

—El parla perfectament, però li fa vergonya.

—Bé, no passa res —vaig concedir—. I tranquils, us portaré la joguina amb molt de compte des d'Alemanya, us ho prometo. Ja em diràs quan vols que te la doni.

—Gràcies, Ana. Te'n dec una. Que tinguis molta sort. De veritat. I saluda de part meva el babau de Heinz —em va dir alegre, mentre s'acomiadava, el que podia haver estat l'home de la meua vida. Després, fent un sospir, va posar la mà sobre l'espatlla d'Amàlia i la va empènyer suaument cap a l'interior del vehicle. De sobte em vaig sentir força gran i amargada.

«Ens poses a tots en perill, Ana —havia exclamat l'exigent príncep Philibert durant la seva darrera visita a la finca, anys enrere—. Para de flirtejar amb Cavalo cada vegada que entrem a l'IRC. Que no hi ha més homes al món? Com menys contactes hi hagi entre nosaltres, més segurs estarem.» Em va espantar tant, que encara em semblava que veia els seus ulls grisos, furiosos, coberts per aquelles terribles i eriçades celles platejades.

Els vaig veure com s'allunyaven i vaig continuar sola la passejada fins al meu cotxe. Sola, em vaig dir, ara ja estava sola del tot. L'Operació Krilov era tota meua.

Per cert, mentre travessava la muralla aquella tarda, la ràdio va anunciar la victòria del socialdemòcrata Schröder i dels seus aliats, els Verds. Alemanya començava una nova etapa en la seva ja llarga i estranya història.